

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 27 din 15.01.2020

Dosar nr: 19/2020

Petiția nr: 157/15.01.2019

Petenți: ..., .., ..

Reclamat: Inspectoratul de Poliție Județean Cluj

Obiect: refuzul decontării onorariului avocațial pentru asigurarea asistenței juridice polițiștilor

I. Numele, domiciliul și sediul părților

Numele și domiciliul procedural al petenșilor

1.

Numele, sediul și domiciliul procedural al reclamatului

2. Inspectoratul de Poliție Județean Cluj cu sediul în ..

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

3. Petenții sesizează CNCD cu privire la discriminarea instituită de către Inspectoratul de Poliție Județean Cluj prin modul de interpretare a Ordinului MAI nr. 9/2009.

III. Citarea părților

4. În temeiul art. 20, alin. 4 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura legală de citare a părților în data de 12.02.2019.

IV. Susținerile părților

Susținerile petenșilor

5. În fapt, petenții arată că în urma unei intervenții la un eveniment în noaptea de 29.10.2011, a fost formulată o plângere penală împotriva acestora de purtare abuzivă, faptă prevăzută și sancționată de art. 296 al.2 Cod penal.

După un proces penal care a durat 7 ani (faza de urmărire penală și judecată), petenții au fost achitați prin Hotărârea definitivă a Curții de Apel Cluj, iar după comunicarea Hotărârii penale

motivate au solicitat, conform art. Art. 1 și 3 din OMAI 9/2009 restituirea/decontarea cheltuielilor aferente onorariului avocațional pentru asigurarea asistenței juridice.

Petenții susțin că Inspectoratul a respins solicitarea prin adresa nr. 428683/16.11.2018, motivând că pentru restituirea – decontarea sumelor achitate cu titlu de onorariu avocațional este necesar ca aceștia să solicite sumele necesare asistenței juridice sefului unității, iar sumele sunt acordate pentru polițiștii împotriva cărora **sunt** efectuate acte premergătoare sau **care au calitatea** de învinuit, inculpat ori pârât, conform prevederilor art. 1 și 3 din OMAI nr. 9/2009.

6. Având în vedere cele de mai sus, petenții consideră că prin neaprobarea decontării sumelor achitate cu titlu de onorariu avocațional pe timpul cât aveau calitatea de inculpați, sunt supuși unui tratament discriminativ în ceea ce privește aplicarea de către Inspectoratul de Poliție Județean Cluj a prevederilor OMAi nr. 9/2009 privind condițiile în care se suportă de către unitate sumele necesare asigurării asistenței juridice a polițistului pentru fapte săvârșite în exercitarea atribuțiilor de serviciu.

Susținerile reclamatului

7. Reclamatul susține că cei trei polițiști au fost cercetați penal, pentru săvârșirea unor fapte ca urmare a unei intervenții la un eveniment semnalat în noaptea de 29.10.2011. Procesul s-a finalizat prin achitarea definitivă a celor trei petenți.

Reclamatul arată că, după finalizarea procesului penal, cei trei polițiști au solicitat către IPJ Cluj decontarea cheltuielilor de judecată, însă în conformitate cu prevederile OMAI 9/2009 Comisia de soluționare a cererilor pentru suportarea de către angajator a sumelor necesare asigurării asistenței judiciare a polițistului pentru fapte săvârșite de acesta în exercitarea atribuțiilor de serviciu, în unanimitate a hotărât respingerea solicitării celor trei polițiști.

8. IPJ Cluj arată că *“Sumele prevăzute la alin. (1) sunt acordate pentru polițiștii împotriva cărora sunt efectuate acte premergătoare sau care au calitatea de învinuit, inculpat ori de pârât, pentru fapte săvârșite în exercitarea, potrivit legii, a atribuțiilor de serviciu, în vederea acoperirii cheltuielilor privind plata onorariului unui avocat, potrivit art. 1 alin. 2 din OMAI 9/2009”.*

De asemenea, reclamatul arată că, potrivit prevederilor art. 3 alin. 3 “Cererea scrisă se înregistrează la secretariatul unității și este însoțită de documentele care fac dovada că împotriva polițistului sunt efectuate acte premergătoare sau că acesta are calitatea de învinuit, inculpat ori de pârât, pentru fapte săvârșite în exercitarea atribuțiilor de serviciu”.

Prin raportare la condițiile de mai sus, IJP Cluj consideră că procedura de decontare a cheltuielilor necesare asigurării asistenței judiciare trebuia demarată în faza urmării penale sau în fața judecății, în perioada în care cei trei polițiști aveau efectiv calitatea cerută de lege. Calitatea polițistului trebuie să fie actuală, la momentul depunerii cererii de decontare a cheltuielilor.

9. Având în vedere că la momentul formulării cererii de decontare a cheltuielilor de judecată cei trei polițiști nu aveau calitatea cerută de lege, IJP Cluj respinge cererea ca fiind nemotivată.

V. Motivele de fapt și de drept

10. În fapt, Colegiul director reține refuzul decontării onorariului avocațial pentru asigurarea asistenței juridice polițiștilor.

11. În drept, sub aspectul incidenței prevederilor art. 2 din O.G. nr. 137/2000, republicată, relativ la definiția discriminării, Colegiul precizează că în situația persoanelor tratate diferit, tratamentul în

speță este datorat apartenenței lor la unul dintre criteriile prevăzute în textul de lege, art. 2 alin.1 din O.G. nr.137/2000, republicată. Un aspect definitoriu al discriminării îl constituie faptul că diferența de tratament este bazată pe o caracteristică, respectiv un criteriu interzis. Ca atare, tratamentul aplicat trebuie să fie diferit de cel care a fost sau ar fi aplicabil unei persoane dintr-un grup relevant în circumstanțe similare sau comparabile. Or, discriminarea directă presupune atingerea adusă beneficiului unui drept al persoanei discriminate tocmai datorită apartenenței acesteia la un grup (de exemplu, origine rasială sau etnică, religie etc.) sau al unei caracteristici individuale (dizabilitate, gen, vârstă, boală cronică etc.). **Din acest punct de vedere, discriminarea directă presupune o legătură de cauzalitate identificabilă între actul sau faptul diferențierii și apartenența la una dintre caracteristicile sau la unul dintre criteriile cuprinse în norma juridică și individualizate în cazul persoanei care este supusă discriminării. Această legătură de cauzalitate reiese din definiția cuprinsă în Art. 2 alin. 1 al Ordonanței 137/2000, în particular, prin utilizarea sintagmei „pe bază de”, dispunând că prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință „pe bază de (...)”.** Legătura de cauzalitate presupune considerarea motivului sau a motivelor care au stat la baza actelor aplicate în cauzele de discriminare (tratamentul diferențiat) și impun a analiza dacă un criteriu interzis (origine rasială sau etnică, vârstă, dizabilitate, sex, religie, convingeri etc.) invocat de reclamant (petent) constituie un factor relevant sau determinant în acțiunea sau inacțiunea imputată părții reclamate (pârâtului).

12. Același raționament este aplicabil și în cazul discriminării indirecte, prevăzută în art. 2 alin.3 din O.G. nr. 137/2000, cu precizarea că raportul de cauzalitate nu este direct. În situația discriminării indirecte, ne plasăm în câmpul de aplicare al unui criteriu aparent neutru, la prima vedere, ceea ce scoate din discuție un raport de cauzalitate direct, însă în fapt se produce un dezavantaj față de o persoană sau față de un grup de persoane în raport cu o caracteristică sau un criteriu de discriminare interzis. În ceea ce privește existența acestei legături de cauzalitate între tratamentul diferit și criteriul interzis s-a pronunțat și Înalta Curte de Casație și Justiție, între altele, prin Decizia civilă nr. 1530/2009 și Decizia civilă nr. 2758/2009.

13. Curtea Europeană de Justiție a arătat că în cazurile de discriminare, în situația în care persoana care se consideră discriminată ar stabili o situație de fapt care să permită prezumția existenței unei discriminări directe sau indirecte pe baza unui criteriu interzis, punerea efectivă în aplicare a principiului egalității de tratament ar impune atunci ca sarcina probei să revină persoanei acuzate de discriminare, care ar trebui să dovedească că nu a avut loc o încălcare a principiului menționat. În acest context, reclamatul (pârâtul) ar putea contesta existența unei astfel de încălcări, stabilind prin orice mijloc legal, în special că tratamentul aplicat persoanei care se consideră discriminată este justificat de factori obiectivi și străini de orice discriminare pe baza unui criteriu interzis.

De asemenea, pentru a ne situa în domeniul de aplicare al art.2, alin.1 deosebirea, excluderea restricția sau preferința trebuie să aibă la bază unul dintre criteriile prevăzute de către art. 2, alin. 1, și trebuie să se refere la persoane aflate în situații comparabile dar care sunt tratate în mod diferit datorită apartenenței lor la una dintre categoriile prevăzute în textul de lege menționat anterior. Așa cum reiese din motivația invocată mai devreme pentru a ne găsi în situația unei fapte de discriminare trebuie să avem două situații comparabile la care tratamentul aplicat să fi fost diferit.

14. Raportat la cele de mai sus, Colegiul director trebuie să analizeze dacă reclamatul le-a încălcat petenților un drept recunoscut de lege în baza unui criteriu interzis. Din sesizare și probele depuse la dosar se reține că aceștia invocă fapte ce le îngrădesc dreptul la asistență juridică prin refuzul decontării cheltuielilor necesare asigurării asistenței judiciare prin raportare la calitatea pe care au avut-o la momentul solicitării.

Altfel spus, Colegiul director reține că, petenți beneficiari prin lege ai unui drept, au solicitat decontarea sumelor achitate pentru onorariul avocațional după finalizarea procesului penal și nu în timpul procesului penal.

15. Colegiul director are în vedere prevederile stipulate atât în petiție cât și în apărările reclamatului, respectiv prevederile art. 1 și 3 și altele din OMAI 9/2009 și reține următoarele:

Asistența juridică se acordă polițiștilor împotriva cărora sunt efectuate acte premergătoare sau care au calitatea de învinuit, inculpat ori de pârât, pentru fapte săvârșite în exercitarea, potrivit legii, a atribuțiilor de serviciu (**Ordinul MAI nr. 9/2009 reglementează suportarea de către unitate a sumelor necesare asigurării asistenței juridice a polițistului**).

Cererea de asistență juridică. Pentru a beneficia de asistență juridică gratuită potrivit OMAI nr. 9/2009, polițistul trebuie să depună o cerere adresată șefului unității la care era încadrat la data săvârșirii faptei, însoțită de documentele care fac dovada că împotriva sa sunt efectuate acte premergătoare sau că are calitatea de învinuit, inculpat ori de pârât, pentru fapte săvârșite în exercitarea atribuțiilor de serviciu.

În termen de 5 zile lucrătoare de la data înregistrării cererii, comisia desemnată prezintă șefului unității rezultatul verificărilor și propunerile, consemnate într-un proces-verbal. Termenul maxim pentru emiterea dispoziției zilnice de acordare a sumelor necesare asigurării asistenței juridice este de 20 de zile lucrătoare de la data aprobării cererii.

- **Contracte de asistență juridică.** Pentru asigurarea asistenței juridice, unitatea încheie anual contract/convenție cu unul sau mai mulți avocați, urmând ca șeful unității să comunice polițistului datele de contact ale acestora. În cazul în care polițistul este de acord să fie asistat de avocatul selectat de unitate, îl informează pe șeful unității.
- **Totodată, OMAI în cauză prevede posibilitatea ca polițistul să apeleze la serviciile unui apărător ales** “În vederea garantării dreptului la apărare, polițistul căruia i s-a aprobat cererea în condițiile prezentului ordin poate să încheie contract de asistență juridică și cu un alt avocat decât cel selectat de către unitate, situație în care structura financiară a unității asigură plata sumelor de bani către polițist, pe baza documentelor justificative legal întocmite de avocat, din care să reiasă plata onorariului acestuia de către polițist. În acest caz, plățile se vor face în limita cuantumului stabilit în contractul încheiat conform alin. (6) sau (7)”.

16. Astfel, Colegiul director consideră că aceste prevederi sunt instituite să vină în sprijinul polițiștilor cercetați pentru fapte săvârșite în legătură cu atribuțiile de serviciu, ca atare legiuitorul a prevăzut posibilitatea asigurării asistenței judiciare în urma unor plângeri penale întemeiate sau nu, însă fără a se preciza expres un termen în care polițistul, beneficiar al dreptului, poate solicita recunoașterea lui. Ambele părți din dosar invocă aceleași prevederi, însă fiecare parte interpretează diferit momentul la care petenții pot beneficia de dreptul în cauză.

Colegiul director constată că legiuitorul face vorbire doar despre “calitatea” beneficiarului, nefăcând vorbire de un termen anume.

Colegiul director reține că la momentul în care cei trei petenți au achitat onorariul avocațional aveau calitatea de **inculpați**, instanța competentă fiind în pronunțare. Astfel, la datele de 12.07.2018, 30.08.2018 și 06.09.2018, aceștia erau **încă** inculpați, hotărârea Curții de Apel Cluj fiind pronunțată în ședința din 27.09.2018. Altfel spus, Colegiul director constată că petenții îndeplineau condițiile prevăzute de lege (aveau calitatea de polițiști, au făcut dovada că au achitat onorariul avocațional în timpul în care erau inculpați, cauza a avut ca obiect cercetarea unei pretinse fapte săvârșite în exercitarea atribuțiilor de serviciu, potrivit legii), pentru a beneficia de decontarea cheltuielilor privind onorariul avocațional. Prevederile expuse mai sus, respectiv ... **“sumele prevăzute la al. 1 sunt acordate pentru polițiștii împotriva cărora sunt efectuate acte premergătoare...”**, **“au calitatea de învinuit”**, nu ar trebui interpretate de IJP Cluj ca fiind un termen limită de care polițiștii beneficiari sunt ținute să solicite un drept recunoscut de lege.

Având în vedere cele de mai sus, Colegiul director consideră că termenul instituit de legiuitor este unul aleatoriu și nu unul predictibil (acest drept nu se acordă în cursul cercetării, în cursul urmăririi penale ori până la primul termen de instanță...).

Prin urmare, interpretarea dată de angajator, respectiv momentul la care aceștia puteau/ori trebuia să solicite decontarea sumelor pentru asistența judiciară, **“în cursul procesului penal”**, poate conduce la un tratament discriminatoriu.

Raportat la cele expus, Colegiul director constată încălcarea prevederilor art. 2 al. 1 coroborat cu prevederile art. 10 lit h) din OG nr. 137/2000, republicată.

Colegiul director recomandă Inspectoratului Județean de Poliție ca pe viitor să evite interpretarea unor norme legislative, cum este OMAI 9/2009, într-un mod care aduce atingere dreptului la asigurarea asistenței judiciare gratuite pentru polițiști.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, **cu unanimitate de voturi** ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Faptele sesizate reprezintă discriminare , potrivit art. 2 alin 1 și art. 10 lit h) din OG nr. 137/2000, republicată
2. Sancționarea reclamatului Inspectorul Județean de Poliție Cluj cu avertisment, potrivit art. 5 alin 2 și art. 7 alin. 3 din O.G. nr.2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, cu modificările și completările ulterioare
3. Se va răspunde petenților în sensul celor hotărâte;

VI. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, în termen de 15 zile de la data primirii, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.**

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

DINCĂ ILIE – Membru

GHEORGHIU LUMINIȚA – Membru

HALLER ISTVAN – Membru

JURA CRISTIANA - Membru

LAZĂR MARIA – Membru

POPA CLAUDIA SORINA- Membru

Data redactării: 16.01.2020

**Hotărâre redactată și motivată de: Asztalos Csaba Ferenc
Angelica Paraschiv Gergely**

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit **O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.